

A rendiség születése

1) A rendi monarchia kialakulása

a) Előfeltételek

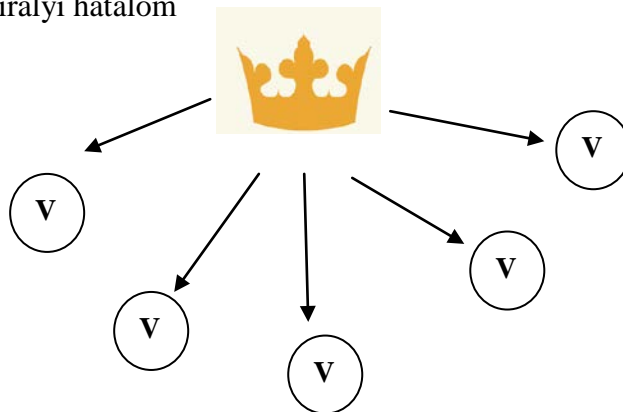
- stabil politikai viszonyok (egységes királyi közigazgatás, adókból fenntartott zsoldossereg)
- fejlett gazdaság (adók)
- városfejlődés, polgárosodás (polgárság erősödése, nemesség)
- egységes jobbágyság

rendek = a feudális társadalom azonos kiváltságú, gazdasági helyzetű és érdekű, érdekeikért egységesen fellépő csoportjai

rendi monarchia = olyan államforma, ahol a hatalmat a király és a rendek együttesen gyakorolják

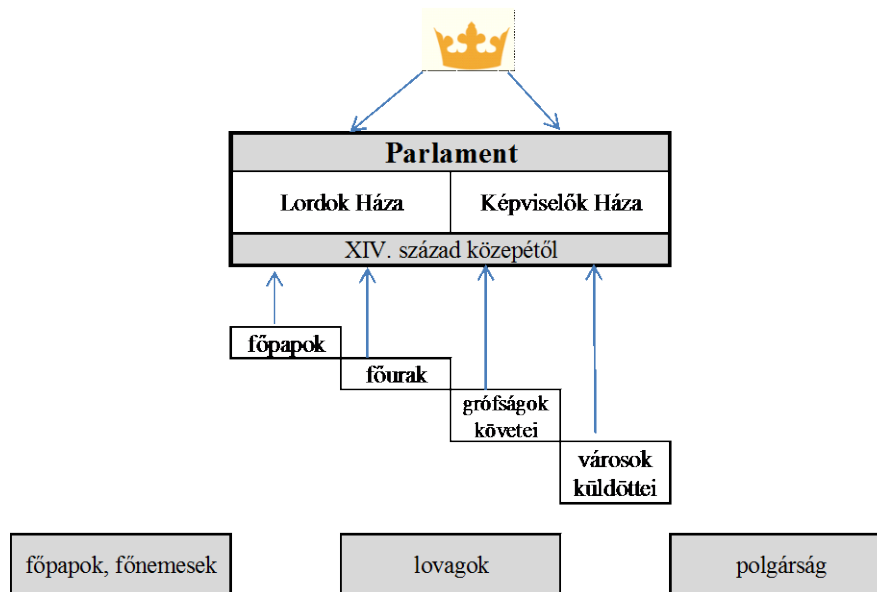
2) Anglia

- 1066. I. (Hódító) Vilmos, normandiai herceg
 - Hastings → legyőzte az angolszász seregeket → meghódította az egész országot
- a földeket lovagjainak adományozta → hűbériség kialakulása
 - DE: nem hűbéri lánc, mert minden vazallus a királytól kapta birtokait = erős királyi hatalom

- XII. sz. közepe a normann dinasztia kihalása
 - utód: Anjou-dinasztia (II. Henrik)
 - az angol uralkodó a francia király hűbérese lett
 - illetékeke, vámok, adók → zsoldoshadsereg
- I. (Oroszlánszívű) Richárd és I. (Földnélküli) János
 - elvesztették a család franciaországi birtokait
 - súlyos adók → nemesség elégedetlensége
- **1215. június 15. Magna Charta Libertatum**
 - adószedés a királyi tanács beleegyezésével
 - a király bírói ítélet nélkül nem foghat el senkit
 - főnemesek/lordok ellenállási joga

- 1264. a király önkényesen adót vetett ki → a főnemesség fellázadt (Simon de Monfort)
- 1265. összehívták a parlamentet = **az első angol rendi gyűlés**

- I. Edward (1272-1307)
 - összehívta a parlamentet
 - kialakult a **rendi monarchia**

3. A rendi dualizmus működése

rendi dualizmus = a rendi kormányzás lényege a hatalom megosztása a király és a rendek között

- a kormányzás legfőbb szerve a rendi gyűlés
 - egykamarás rendi gyűlés: a rendek együtt üléseznek
 - kétkamarás rendi gyűlés: a rendek külön üléseznek
- a rendi gyűlést a király hívja össze
- a rendek jogai
 - törvényhozás
 - adókivetés/adómegajánlás
 - seregállítás
 - királyválasztás
- a végrehajtó hatalom a király irányítása alatt állt

forrás: tk. 28. oldal Magna Charta Libertatum, 1215.

12. cikkely - az uralkodó hűbéreseinek egyetértése nélkül nem rendelheti el hadiadó és pajzspénz megfizetését

39. cikkely - szabad embert csak vele egyező státusúak ítélete alapján lehet elfogni, illetve javait lefoglalni

45. cikkely - királyi bíró és sheriff csak az ország jogát ismerő személy lehet

48. cikkely - a rossz szokások felülvizsgálatára grófságonként 12 lovagot kell választani

61. cikkely - a bárók jogot kaptak arra, hogy a Carta megsértése esetén lefoglalják a király várait, birtokait